

Parashat Eikev

True Greatness

Rabbi Shai Finkelstein

דברים פרק י פסוקים יז-יט

כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדֹנֵי הָאֲדָנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא
פָּנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם וְאַלְמָנָה וְאוֹהֵב גֵּר לָתֵת לוֹ לֶחֶם וְשִׁמְלָה: וְאַהֲבָתָם אֶת־
הַגֵּר כִּי־גֵרִים הָיִיתָם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם:

ילקוט שמעוני תורה פרשת עקב רמז תתנו

אמר ר' יוחנן בכל מקום שאתה מוצא גבורתו של הקדוש ברוך הוא שם אתה מוצא ענותותו
בצדו, דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים, כתוב בתורה (דכתיב) כי ה'
אלהיכם הוא אלהי האלהים, וכתיב בתריה עושה משפט (גר) יתום ואלמנה, שנוי בנביאים
דכתיב כי כה אמר רם ונשא וגו' וכתיב בתריה ואת דכא ושפל רוח, משולש בכתובים דכתיב
סולו לרוכב בערבות וכתיב בתריה אבי יתומים ודין אלמנות, ואוהב גר.

אבן עזרא דברים פרשת עקב פרק י פסוק יח

עושה משפט - אף על פי שהוא נשגב, הוא עושה משפט יתום ואלמנה שאין להם עוזר,
כטעם אבי יתומים (תה' סח, ו), וכן הגר, ויכלכלהו בהשענו עליו. ואחר שהשם אוהב הגר
אתם חייבים שתאהבוהו.

מכילתא דרבי ישמעאל משפטים - מסכתא דנזיקין פרשה יח ד"ה וגר לא

חביבין הגרים, שבכל מקום הוא מזהיר עליהן: (שמות כג, ט) "וגר לא תלחץ, ואתם ידעתם את נפש הגר, כי גרים הייתם בארץ מצרים." "וגר לא תונה ולא תלחצנו, כי גרים הייתם בארץ מצרים." (דברים יט) "ואהבתם את הגר, כי גרים הייתם בארץ מצרים." רבי אליעזר אומר: גר, לפי שסעורו רע, לפיכך הוא מזהיר עליו במקומות הרבה.

רבי שמעון בן יוחי אומר: הרי הוא אומר: (שופטים ה, לא) "ואהביו כצאת השמש בגברתו". וכי מי גדול? מי שהוא אוהב את המלך, או מי שהמלך אוהבו? אומר, מי שהמלך אוהבו, לכה נאמר: (דברים יח) "ואהב גר, לתת לו לחם ושמלה."

חביבין הגרים, שבכל מקום הוא מכבד כשאל: נקראו בני ישראל עבדין, שנאמר: (ויקרא כה, נה) "כי לי בני ישראל עבדים", נקראו הגרין עבדין, שנאמר: (ישעיה נה, ו) "ולאהבה את שם יי להיות לו לעבדים"...

...

חביבין הגרין, שלא מל אברהם אבינו אלא בן תשעין ותשע שנה, שאלו מל בן עשרים או שלשים, לא היה גר יכל להתגר מן שלשים שנה ומעלה. אלא היה הקדש מגלגל בו, עד שהגיעו לבן תשעין ותשע שנים, שלא לנעל בפני הגרים הבאים, לתן שכר ימים ושנים, לרבות שכר עושי רצונו, לקיים מה שנאמר: (ישעיה מב, כא) "יי חפץ למען צדקו, יגדיל תורה ויאדיר."

אברבנאל פרשת עקב

וזכר היתום והאלמנה והגר לפי שאלו תשש כחם ואין להם עוזרי' והוא ית' חומל עליהם ולא יחמול על הפושעים. כי במקום גבורתו מצינו ענותנותו כבשלהי פרק בני העיר (דף ל"ב). וכווננו עוד לומר בזה שלא יסמכו על זכות אבותיהם ולא על היותם עם ה', כי יותר יחמול על היתום שאין לו אב ועל הגר שאינו מכלל עמו. משיחמול על הפושעים מעמו ומזרע האבות עד שלהיות זה דרכו ואתם מחוייבים ללכת בדרכיו לכן צוה אתכם לאהוב את הגר כמו שבאר המצוה באלה המשפטים. כי גם אתם בעצמכם הייתם כזה בהיותכם במצרי'. והוא אמרו כי גר היית'

רש"י הירש דברים פרשת עקב פרק י פסוק יח

עשה משפט וגו'. העובדה שה' מחשיב את מעלת האדם מתגלה ביחסו ליתום, לאלמנה ולגר, כי ה' עושה את משפט יתום ואלמנה העוזבים והנעלבים והוא פונה באהבה אל הגר, שעזב את העולם האילולי כדי להילוות אליו ואלים. הגר ויתר על כל הקשרים החברתיים והלאומיים שהיו לו עד כה; הוא נטול עבר ומחוסר זכות אבות, אך התעורר בלבו רחש טהור

הראוי למעלת האדם. הוא נמלט אל ה' ומשליך את יהבו עליו, ולבו סמוך ובטוח שה' לא יתנכר לאדם שבו, וכאשר הוא פונה אל ה' בכיסופי אנוש, יקבל ה' אותו בקירבת בריתו. ה' אוהב את הרגש האנושי שבאדם המביא אותו להימלט אל ה', והרי הוא נותן לו "קיום ומעמד אורח".

מדרש הגדול דברים פרשת עקב פרק י פסוק יט

ואהבתם את הגר. זה גר צדק שהוסיף לו הכתוב מצוה אחרת יתר על ישראל, מפני שבא ונכנס תחת כנפי השכינה. בישראל נאמר, ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט, יח), ובגרים נאמר, ואהבתם את הגר. ולא עוד אלא שחלק לו כבוד, בהקב"ה כתיב ואהבת את ה' אלהיך (לעיל ו, ה), ובגר נאמר, ואהבתם את הגר.

רש"י הירש דברים פרשת עקב פרק י פסוק יט

ואהבתם וגו'. ה'יו דומים לה' באהבת הגר הנלווה עליכם מהנכר, ובקבלת הגר תגלו שאנושיות טהורה היא המעלה העליונה בעיניכם. השוויון בפני החוק והאהבה שישראל מתייחסים בה אל הגר מאפיינים את העם ואת הארץ כעם ה' וכארץ ה'. בחוגים אחרים מעמד האדם תלוי במוצאו וברכשו, ואילו בעם ה' ובארץ ה' רק אנושיות טהורה הנכנעת לה' קובעת את מעמד האדם.

העמק דבר דברים פרשת עקב פרק י פסוק יט

ואהבתם את הגר. קאי על המתברך בלבבו כי הקדוש ברוך הוא ישא פניו בעשרו ובהליכות עולמו, אשר מכל מקום יאהוב את הגר. כי גרים הייתם בארץ מצרים. ומכ"מ הרי אתם היום רבי הערך, כך הגר השפל הזה מי יודע הכח הצפון בו ובתולדותיו לימים יוצרו.